

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์
เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
**History Project-Based Learning Management to Promote
the Analytical Thinking Skills of Secondary School Students**

สุภัทรา หงษ์วานัน¹,
จารุณี มณีกุล² และ ชรินทร์ มั่งคั่ง³
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
**Supattra Hongswan¹,
Jarunee Maneeku I² and Charin Mangkhong³**
Chiang Mai University, Thailand
Corresponding Author; Email: supattra_hongsawan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน 2) เพื่อศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ 3) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนแม่ทาวิทยาคม จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์ จำนวน 18 คาบ แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์และแบบวัดผลการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า $t - test$ ผลการวิจัยพบว่า

* ได้รับบทความ: 13 ธันวาคม 2562; แก้ไขบทความ: 25 ธันวาคม 2562; ตอรับตีพิมพ์: 26 ธันวาคม 2562
Received: December 13, 2019; Revised: December 25, 2019; Accepted: December 26, 2019

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน จำนวน 5 แผน โดยทุกแผนมีความสอดคล้องกับเนื้อหาจุดประสงค์ของการวิจัยตลอดจนการดำเนินกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 0.9

2. นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้; โครงงานประวัติศาสตร์; ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์

Abstract

The purposes of this research were 1) to improve lesson plans of history project-based learning management to promote the students' analytical thinking skills 2) to study the students' analytical thinking skills by using history project-based learning management to promote analytical thinking skills 3) to study the students' learning achievement after using history project-based learning management to promote analytical thinking skills. The sample consisted of 24 students who studied in Mattayom 4/1 in Maethawittayakom School, purposively selected during the first semester of the 2018 academic year. The instruments used for the students' analytical thinking skills and took 18 learning periods to complete. Data collection tools comprised of an analytical thinking skill test and a learning achievement test. The study was based on the One-Group Pretest-Posttest Design and the statistics used for the analysis were mean, standard deviation, and t-test. The results revealed that:

1. Development of a management plan, project history, to promote students' critical thinking skills. Number 5 by all plans are consistent with the content. The purpose of the research as well as activities by average consistency index (IOC) experts is equal to 0.9.

2. The students' average posttest score on analytical thinking skills was significantly higher than their pretest one at the 0.01 level of significance; and

3. The students' average posttest score on learning achievement was significantly higher than their pretest one at the 0.01 level of significance.

Keywords: History Project-Based Learning; Promote the Analytical Thinking Skills; Learning management

บทนำ

สังคมในปัจจุบันเป็นยุคแห่งความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ข่าวสาร สารสนเทศ ต่างๆมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อวิถีการดำรงชีวิต ภายใต้สังคมแห่งยุคข่าวสาร สารสนเทศซึ่งเกิดขึ้นมากมายหลากหลายและแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วทั่วทุกสังคมของโลกอย่างไร้พรมแดน สารสนเทศดังกล่าวจึงมีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมของบุคคลในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งการคิดวิเคราะห์เป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ บุคคลสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นข่าวสารหรือ สารสนเทศอื่นๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจสภาพปัญหาสังคม แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและที่สำคัญ คือ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (Sutarat, W. 2004:123) แต่ใน ปัจจุบันสภาพสังคมไทยกำลังเผชิญกับปัญหาเรื่องการคิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการ แก้ไขปัญหา ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการจัดการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางใน โรงเรียนเน้นการให้ความรู้ การให้นักเรียนท่องจำเป็นสำคัญ ไม่ได้ฝึกให้เด็กเกิดทักษะการคิด วิเคราะห์ ทำให้เด็กนักเรียนส่วนใหญ่ขาดความสามารถในการวิเคราะห์ ไม่เสริมสร้างให้ ผู้เรียนคิดเป็น วิเคราะห์และประยุกต์เป็น ส่งผลให้สิ่งที่เรียนมากมายเป็นความรู้ที่ไม่สามารถ ใช้ให้เกิดประโยชน์กับชีวิตได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึด หลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับในมาตรา 24 ข้อ 2 ที่กล่าวว่า การจัด กระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ คือ ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหา (Department of Academic Affairs. 2003:1-2) ซึ่งเป็นไปในแนวทาง เดียวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 มุ่งพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสามารถ ในการแข่งขัน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ ในสาระการเรียนรู้ต่างๆ จึงมุ่งส่งเสริมกระบวนการคิดและวิธีการคิด

ที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียน ได้คิดทบทวน พิสูจน์ผล และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง (Ministry of Education, 2008 : 4-5) การสอนให้คิดนับเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพ ในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรม และเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศไทย (The Office of the basic education and the Ministry of education, 2006 : 14) กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริม การคิดวิเคราะห์โดยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปราย แสดงข้อคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันและสามารถตัดสินใจแก้ปัญหา รวมทั้งการใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับวัยและระดับของนักเรียนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการคิดและพัฒนาการคิดวิเคราะห์ในระดับที่สูงขึ้น

อย่างไรก็ตาม จากการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาประสบปัญหาหลายประการ เนื่องจากเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ที่มีความเป็นนามธรรม นักเรียนไม่สามารถสัมผัสกับประวัติศาสตร์เหล่านี้ได้โดยตรง การเรียนการสอนส่วนใหญ่จึงอาศัยการอ่าน การท่องจำ ลำดับเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่างๆ โดยผู้เรียนมักไม่ได้ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนากระบวนการคิด อีกประการหนึ่ง คือ กิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่จะเน้นครูเป็นศูนย์กลาง เน้นการสอนแบบบรรยายเพื่อถ่ายทอดความรู้มากกว่าการส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Poomdonming, T. 2008 : 75) กิจกรรมการเรียนการสอนเช่นนี้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายส่งผลให้ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ เมื่อนักเรียนไม่สนใจในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ และเห็นว่าเป็นการเรียนเพื่อจดจำเรื่องราวในอดีตเท่านั้น จึงทำให้นักเรียนไม่เห็นคุณค่าของวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาที่พัฒนาความเป็นพลเมืองดี เรียนรู้อดีตเพื่อเข้าใจสภาพปัญหาในปัจจุบัน และพัฒนาทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผล (Sriphahol, S. 2010 : 132)

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบใช้โครงงาน ซึ่งเป็นกุศโลบายให้นักเรียน หรือผู้เรียนเน้นสร้างความรู้ขึ้นภายในตนเอง จากการลงมือทำกิจกรรมแล้วเกิดความรู้ และเน้นให้เกิดทักษะจากสัมผัสตรงของตนเอง ไม่ใช่รับถ่ายทอดความรู้สำเร็จรูปจากครู หรือจากตำรา เป็นวิธีการที่นักเรียนเป็นผู้ลงมือทำ (Learning by doing) ไม่ใช่ให้นักเรียนเป็นผู้ฟังและจดจำ อีกทั้งการที่นักเรียนได้ลงมือศึกษา หรือค้นคว้าด้วยตนเอง เกิดการวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่นักเรียนได้ค้นคว้ามา และสามารถนำมาเรียบ

เรียงในขั้นของการนำเสนอผลงานเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ที่คงทนที่นักเรียนจะสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนวิชาอื่นๆ หรือในชีวิตประจำวันได้ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในรายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ และเตรียมความพร้อมผู้เรียนในทักษะต่างๆ ที่สำคัญในการศึกษาของศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

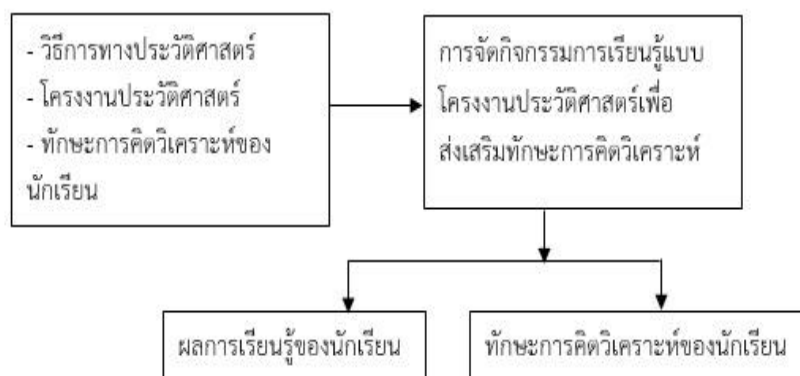
1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อ ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์
3. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลองโดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนทดลองและทดสอบหลังการทดลอง (One Group Pretest – Posttest Design) เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์ เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้วางกรอบแนวคิดของการวิจัย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งหมด 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการคือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 5 แผน เวลา 18 คาบ และแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ตอนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้สะท้อนผล คือ แบบบันทึกหลังการสอนของครูผู้สอน

ตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

- 1) แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
- 2) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างมา 1 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนแม่ทาวิทยาคม อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน จำนวน 24 คนที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
2. ทดสอบก่อนทำการทดลองด้วยข้อสอบวัดผลการเรียนรู้ทางการเรียน (Pretest) จำนวน 30 ข้อ และแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ หาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ตรวจสอบให้คะแนนและบันทึกผลในแบบบันทึกหลังการสอนของครู ตามแผนการจัดการเรียนรู้

จากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 5 แผน จำนวน 18 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

3. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 5 แผน ซึ่งใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรวมเป็นเวลาจำนวน 18 คาบภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

4. ทดสอบหลังจากสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาครบทั้ง 5 แผน ด้วยแบบวัดผลการเรียนรู้และแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ฉบับเดิมอีกครั้งหนึ่งหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) จากนั้นนำมาทดสอบสมมติฐาน หาค่าความแตกต่างระหว่าง ($\bar{x}-\bar{x}$) ด้วยค่าสถิติทดสอบ t-test

ผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีประเด็นที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน จำนวน 7 แผน โดยทุกแผนมีความสอดคล้องกับเนื้อหาจุดประสงค์ของการวิจัยตลอดจนการดำเนินกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 0.9

2. นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการทำวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องเหมาะสม ในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน โดยแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้พบว่า การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมาก เนื่องจากกระบวนการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้พัฒนาตามขั้นตอนการจัดทำอย่างมีระบบและมีวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแผนด้วยการศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สารและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กำหนดรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกรอบเนื้อหาที่ใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ผู้ศึกษาได้รวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับเวลาและการแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการประวัติศาสตร์ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ หลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานประวัติศาสตร์ สอดคล้องกับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน Kasuangseuksatikarn (2008 : 20) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ว่าในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้นั้นผู้ศึกษาจะต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสาระการเรียนรู้การวัดและประเมินผลเพื่อที่ผู้เรียนจะได้พัฒนาเต็มศักยภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินศึกษาและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งใช้ขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนกำหนดประเด็นปัญหา 2) ขั้นรวบรวมหลักฐาน 3) ขั้นตรวจสอบและประเมินหลักฐาน 4) ขั้น

ตีความและสังเคราะห์ 5) ชั้นเรียบเรียงและนำเสนอ อีกทั้งการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแม่ทาวทิยาคม ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน 18 คาบ (คาบละ 50 นาที) ซึ่งผู้ศึกษาได้ใช้ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์มาตรฐาน/ตัวชี้วัด 2) วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ 3) ตั้งชื่อแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ 4) กำหนดผลการเรียนรู้ 5) เลือกกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม 6) เลือกสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ 7) จัดทำลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ 8) ประเมินผลซึ่งองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด สาระการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล กิจกรรมการเรียนรู้ และบันทึกหลังการสอนจนเกิดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. การศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อ ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์พบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 21.04 ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 9.12 ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์มีขั้นตอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ กระบวนการคิดที่เป็นระบบ โดยได้ให้นักเรียนกำหนดหัวเรื่องที่จะศึกษากำหนดสมมติฐาน วางแผนเลือกแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องหรือสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่จะศึกษา และลงมือในการดำเนินการแสวงหาความรู้ เก็บรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูล ซึ่งครูผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการตั้งคำถามแบบเปิด เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดและลงมือในการค้นคว้าแสวงหาความรู้เพื่อนำมาหาข้อสรุปร่วมกันภายในกลุ่มมีกระบวนการที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ให้แก่แก่นักเรียน โดยให้นักเรียนได้ร่วมกันคิดเพื่อที่จะตอบคำถามของประเด็นปัญหาที่จะเกิดขึ้น นอกจากนั้นแล้วยังมีปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์คือการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สืบสอบและได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าตามความสนใจ เพื่อแสวงหาคำตอบของปัญหา ข้อสงสัยที่เกิดขึ้นอย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบ และ

สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองในเรื่องที่สนใจตั้งแต่การเลือกหัวข้อหรือการตั้งประเด็นปัญหา นำไปสู่ขั้นการวางแผน ขั้นลงมือปฏิบัติเพื่อหาคำตอบของปัญหาดังกล่าวโดยครูเป็นผู้คอยให้ คำปรึกษาแนะนำให้กับนักเรียน สิ่งเหล่านี้เมื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะทำให้ นักเรียน คิดเป็น วางแผนเป็น มีกระบวนการคิดที่เป็นระบบมากขึ้น ภายใต้กระบวนการที่แฝงไว้ซึ่ง ทักษะการคิดวิเคราะห์ไว้เป็นสำคัญ นอกเหนือจากนั้นแล้วการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ยังทำให้นักเรียนมี ความคิดสร้างสรรค์ เชื่อมั่น และกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสมเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ กระบวนการเหล่านี้ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ภายในระยะเวลาสั้นๆ ดังนั้น การฝึกทักษะเหล่านี้ ต้องใช้วิธีหรือกระบวนการที่เป็นขั้นตอนและมีระบบที่ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกับบริบทจริง ซึ่ง รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จึงเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอนให้นักเรียนได้ศึกษาเรื่องต่างๆ อย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบได้ลงมือปฏิบัติจริง ดังที่ Puangjan, P. (2017:31) ได้กล่าว ว่า โครงงานคือ การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและได้ลงมือปฏิบัติจริง ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติ โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ดำเนินการค้นหาคำตอบและสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง ตามความสามารถ ความถนัดและ ความสนใจ อย่างเป็นระบบเพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตนเอง โดยมีครู เป็นผู้อำนวยความสะดวกแนะนำและเป็นที่ปรึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนอย่างสมบูรณ์ และมีความสมดุลทั้งด้าน จิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคม อีกทั้ง Kammanee, T. (2016:138-139) ได้กล่าวถึงการสอนแบบโครงงานว่า เป็นกิจกรรมที่มีบริบทจริงเชื่อมโยง อยู่ ดังนั้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจึงสัมพันธ์กับความเป็นจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ในชีวิตประจำวันจริง เป็นการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียน เพราะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าสู่ กระบวนการสืบสอบ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนต้องใช้ความคิดขั้นสูงที่ซับซ้อนขึ้น ดังนั้นจึง เป็นช่องทางที่ดีในการพัฒนากระบวนการทางสติปัญญาของผู้เรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์ และช่วยให้ผู้เรียนได้ผลิตผลงานที่เป็นรูปธรรม ผลผลิตที่แสดงออกมาสามารถนำมาอภิปราย แลกเปลี่ยนและวิพากษ์พิจารณาได้อย่างชัดเจน และสามารถแสดงผลงานต่อสาธารณชน สามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนได้ทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะกระบวนการในการสืบ สอบ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา แล้ว ยังสามารถช่วยดึงศักยภาพต่างๆ ที่มีอยู่ ในตัวผู้เรียนออกมาใช้ประโยชน์อีกด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Saensai, P. (2017 :

87) ได้ศึกษาการพัฒนาผลการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จึงได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีจำนวน 7 แผน ใช้เวลาเรียน 22 ชั่วโมง มีองค์ประกอบครบถ้วนเหมาะสมตามกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์สามารถใช้จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ พบว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้ประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก

3. การศึกษาผลการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้ประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 21.95 ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 8.79 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ใช้สอนทำให้นักเรียนมีผลเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dormsunther, P. (2012 : 82) ได้ศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์จากการสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับแหล่งการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน วิชาประวัติศาสตร์ ส31103 ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ร่วมกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน จำนวน 4 แผน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ ส 31103 พบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจึงสัมพันธ์กับความเป็นจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันจริง เป็นการเรียนรู้ที่มีประโยชน์ต่อผู้เรียน เพราะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าสู่กระบวนการสืบสอบ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนต้องใช้ความคิดขั้นสูงที่ซับซ้อนขึ้น ดังนั้นจึงเป็นช่องทางที่ดีในการพัฒนากระบวนการทางสติปัญญาของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนได้ผลิตผลงานที่เป็นรูปธรรม ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์สามารถพัฒนาผลการเรียนรู้ให้สูงขึ้น และนักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์

หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งกระบวนการเรียนด้วยโครงงานประวัติศาสตร์ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการคิดอย่างเป็นขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์เรียนรู้ในกระบวนการคิดและทักษะต่างๆ อย่างดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ในการสอนโดยใช้โครงงานประวัติศาสตร์ควรมีระยะเวลาที่ใช้ในการทำโครงงานให้นักเรียนมากกว่านี้ จึงจะทำให้งานของเรียนมีคุณภาพขึ้น
2. เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา ครูควรกระตุ้นให้นักเรียนได้เกิดการวิเคราะห์ วิพากษ์ผลงานของเพื่อนกลุ่มอื่นๆ มากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน จำนวน 5 แผน โดยแต่ละแผนมี 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นกำหนดประเด็นปัญหา 2. ขั้นรวบรวมหลักฐาน 3. ขั้นตรวจสอบและประเมินหลักฐาน 4. ขั้นตีความและสังเคราะห์ 5. ขั้นเรียบเรียงและนำเสนอ ซึ่งทุกแผนมีความสอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ของการวิจัยตลอดจนการดำเนินกิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 0.9 นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์ได้ผ่านการทำโครงงาน นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น วิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จึงสามารถทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้นได้

References

- Department of Academic Affairs. (2003). *The National Education Act 2542 Amendment (No. 2) Act 2545 and Compulsory Education Act 2545*. Bangkok: Thailand printer fonts.
- Dormsunther, P. (2012). *Analytical thinking skills education from teaching by the historical method in conjunction with the use of resources in the community. Sura 31103 history student's high school years 4. thesis studying the fifth course graduate disciplines. find activities and teaching graduate school. Khon Kaen University*.
- Kammanee, T. (2016). *Teaching science knowledge to the learning process effective. Edition 9*. Bangkok: Chulalongkorn University
- Kasuangseuksatikarn. (2008). *Basic education core curriculum 2551*. Bangkok: Thai Buddhist Congregation at agricultural cooperatives of Thailand Thailand. Limited.
- Puangjan, P. (2017). *The study of creativity in the project. The relationship between the Kingdom of Thailand and the Republic of Indonesia Year 6 students with learning project for school development partner Thailand - Indonesia*. Master's thesis. Graduate School. Silpakorn University.
- Poomdonming, T. (2008). *Understanding how historical and comments about bringing historical approach to the teaching of social studies*

- teachers at secondary level (grades 3-4) in the province.* Master of Education. Khonkaen University
- Saensai, P. (2017). *The development of the learning history by using project-based learning, in conjunction with the historical methods for student grade 4-6.* Master thesis. Uttaradit Rajabhat Sonomhawityalai
- Sriphahol, S. (2010). *Documentation of teaching social studies instruction set.* Bangkok: Sukhothai Thammathirat Kingdom.
- Sutarat, W. (2004). *The idea and creativity.* Bangkok: Suviriyasan.
- The Office of the basic education and the Ministry of education. (2006). *Management approach to learning critical thinking skill development.* Bangkok: India Square.